

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

la „Tel. Rom.” într-una cu suplimentul „Fôia Pedagogică”
Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45.

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Ecou la „Alegerile sinodale”.

I.

„Telegraful Român”, din incidentul colegiilor preoțesci din luna curentă, se ocupă în primii sei din numerii 31 și 33 cu alegerile la sinodul arhidiecezan. Esența culminează în concluziunea: „În general, și din incidentul alegerilor sinodale de acum, am făcut trista experiență, că în clerul nostru de acum nu se manifestă acel interes viu la alegeri, dela care condiționăm noi binele și prosperarea instituțiilor noastre constituționale-bisericesci”.

Datele prezentate acolo confirmă o așa concluziune. Excepționând un singur cerc, unde clerul, putem dice, s'a reprezentat pe sine destul de bine, în toate celelalte colegii electorale preoțimea n'a prea dat dovezi de un viu interes pentru o afacere de importanță, cum sunt, și ar trebui să fie, alegerile la sinode și congresul național bisericesc.

Vađa și instituțiile bisericești cine le va apăra, dacă nu sinodele și congresul? Ducerea la prosperare și înflorire a bisericești și instituțiilor sale, în mâna acestor corporațiuni e depusă. Sôrtea bisericești dela ele atârănă. Nemuritoriul Andreiu baron de Șaguna, în cuvântul la deschiderea primului congres național bisericesc s'a exprimat: „Depun cu desevârșită odichnă sufletescă totă competența legislativă și administrativă a bisericești noastre naționale în mâinile congresului present și ale celor viitoare congrese... De astăzi încolo depun și responsabilitatea pentru ulterioara sôrta a bisericești în mâinile acestui congres și a celor viitoare”. (A se vede cuvântul de deschidere.)

Testament avem, testamentul marelui plâsmuitor al organizațiunei actuale bisericesci. Spiritul acestui testament ne face responsabili de sôrtea bisericești, căci ce altfel este congresul, ce sunt sinodele, dacă nu reprezentanța clerului și poporului; și — se înțelege — cum va fi clerul și poporul, va fi și reprezentanța, căci el o alege și trimite să lucre în numele său.

A fi indolent față de alegerile bisericesci, însemnă tot atât ca a fi indolent față de însași biserica. Și responsabilitatea aci e cu atât mai mare, că este vorba de preot, care trebuie să fie sufletul bisericești și motorul principal în toate întreprinderile ei.

47 2% este în cifre numărul preoților, cari în arhidieceză la alegerile de deputați preoțesci din est'an și-au făcut datorința. Care va să dăcă, nici jumătate preoțimea nu și-a exerciat votul de alegător. E vorba aci de alegerile la sinod, căci la congres nici în așa măsură nu participă preoțimea, probabil procentul nu va fi mai mare de 20%; una a cincia parte. *De nobis sine nobis* — se lucră în corporațiunile bisericesci. Se pôte, și avem ôre drept a ne lamenta, când s'ar observa, că deputații aleși nu totdeauna cunosc și știu apreași lipsele și neajunsurile arhidiecezești și nu caută remedii pentru lecuirea lor?

Trist! — fôrte trist! Așa stări sunt la noi, că autoritatea bisericescă trebuie să atragă atențiunea preoțimei asupra pericolului ce inevitabil se nasce pentru biserica. (Eu așa cred, că articlii cestiонаrîi își au originea în gremiul consistorialului nostru.) Unde este preoțimea, care secolii de arëndul a conservat biserică prin zelul și devotamentul său?!

Lamentațiunile în materie de afaceri sublime nu ajută. Judecata noastră basată pe lamentațiuni ar puté fi unilaterală, necorespundând stărei faptice. Cifrele sunt exacte; da! ele reoghindesc faptele, nu și ceea-ce simte cineva, ce fel de inclinări are; și că la momente date ôre nu s'ar puté întôrce fôia?

Sentimentul și predispozițiunea preoțimei, încât eu o am putut cunoște și o cunosc, e în favorul sinodalității și a activității în cadrul legii bisericesci.

De alegerile sinodale vorbind, preoțimea le-a purtat totdeauna la inima sa. Afirma se pôte, dar admite nu, că deputații aleși n'ar fi fost, și n'ar fi expresiunea voinței preoțimei, se înțelege cu rezervele minorităților, care în ori ce constituționalism exist. Majorități și minorități, se scie, totdeauna au să

fie. În presupunerea asta mă întăresce experiența ce o avem, că la toate actele însemnate, când interese vitale au fost în joc, fie de natură politică, fie bisericescă, preoțimea și-a făcut datorința. S'a pus totdeauna în fruntea mișcărilor pentru care faptă, a și fost luată la ochi.

Sunt, trebuie admis și aceea, o sémă de preoți, cari în înțelesul strîns al cuvântului sunt incapabili de ori-ce activitate constituțională, pe cooperarea cărora nime nu pôte nici când conta, pe cari nimenea nu se pôte basa, că ar urni cu ceva nainte carul constituțional, pentru-că le lipsesc putința. Cine sunt aceia? Preoții, cum s'ar dice, nainte de era constituțională și cei ce sufer de vr'o neputință dovedită fizică și morală. Din nefericire neputința a existat și există între ômeni totdeauna, de acele nu e scutită nici clasa preoțimei. Vorba e numai, că neputințele fizice, dela bătrânețe, séu alte întâmplări nenorocose se pot scusa, sunt însă defecte morale — durere că tot mai sunt — ce nu și află scusa cu nimic. Defecte morale sunt excesele de tot felul, cari deja au trecut în patimă. Pătimașii de regulă ocolesc ori-ce societate, care nu e compusă din semeni, cu atât mai vêrtos se vor ferî de societatea colegiilor preoți, în care nici decum bine nu se pot simți. Pudôrea, fie cărui om înăscută, îi face să și simtă inferioritatea, deci se retrag, mai bine șis: nici voesc a se interesa de nimic, ce nu duce direct la împlinirea poștei lor sensuale. Nu rezonază. Eu cred, că rezonând s'ar rușina, n'ar continua excesele.

În procente vorbind, numărul celor ce lipsesc și vor lipsi totdeauna — căci multe și varii sunt impediamentele de tot felul: personale și familiare — scusabile și nescusabile — se pôte pune între 5%—10%.

E bine, unde sunt cele 90—95% care ar puté participa? de ce nu se presentă la urna colegiilor electorale?

Revista externă.

Precum am anunțat în numărul trecut, resbelul între Grecia și Turcia a izbucnit și până acum decurge mai mult în favorul grecilor, decât în favorul turcilor. Cum va decurge acest resbel în viitor, încă nu se pôte prevedé cu siguritate.

Luând în considerare stările financiare ale ambelor părți beligerante, de o durată lungă acest resbel nu va puté fi, de cumva nu vor fi spriginite pe sub mână și una și alta din partea partizanilor lor ascunși. Peste tot se susține, că grecii stau mai bine pe mare decât turcii, ér acestia mai bine pe uscat decât grecii. Deci în consecința acestor împregiurări s'ar puté dice, că Turcii vor învinge pe Grecii pe uscat, ér grecii vor învinge pe turcii pe mare.

Cu acesta însă nu se va termina resbelul, ci se va continua până la exterminare, dacă „înțeleptele” puteri europene nu vor întreveni și nu-i vor constrînge pe fiecare la pace, se înțelege culegându-și fiecare din aceste „înțelepte și binecîtore” puteri europene pentru sôrtea popórelor apăsatate, castanele scormonite de grecii din vatra turcilor, dacă nu se vor încăera ele între sine pentru aceste castane, preținđend una séu alta mai multe din ele decât i-s'ar cuveni.

Nu va fi fără interes a se scî numărul, starea și poziția armatelor părților beligerante, așa după cum se află în timpul de ađi.

Armata grecesca la granița Tesaliei constă din 44 bataliône, 12 compagnii de cavalerie, 191 baterii, cu totul 44.000 pusci, 1000 săbii și 114 tunuri. Numărul soldaților mobilizați este 70.400, la cari se mai adaugă o legiune de voluntari fileleni de 2—3000 ômeni.

Comanda supremă o are principele moștenitor de tron Constantin, ér șeful statului major este generalul Sapsutschis. Armata este dislocată în trei puncte strategice mai principale: la Arta sub comanda colonelului Manos; la Tricala sub comanda colone-

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istorie.

(Urmare.)

Spre acest sfârșit Excelențiua Sa D. Generariul Comandante al țerei, pe temeiul proclamației din 18 a lunei curgătoare ce a slobođit cătră toate jurisdicțiunile, și cătră locuitorii Transilvaniei, și în puterea guvernului țerei, ce în virtutea acelei proclamații a primit pe cât timp vor ținea împregiurările extraordinare de acum, cătră acesta luând în băgare de sémă, că atât națiunea română, cât și cea săsescă în multe chipuri și-au exprimat voința și singure de sine au făcut propunere, a găsit cu cale de a orânduî, ca să le lacă o recrutăție din amândouă națiunile, în cercurile de jurisdicțiune și în satele ce sunt în dispozițiune, spre a completa corpurile de trupe patriotice ce se află în țără, adecă: al treilea batalion din regimentul de infanteriă Lainingen Nro. 31. întâiul și al treilea batalion din regimentul de infanterie Archiducele Karl Ferdinand Nro. 51, trei companii ale batalionului al treilea din regimentul de infanterie Cavalerul de Turski Nro. 62, trei divisiu din batalionul de grenadiri Baron Uraka, precum și

spre a se forma o divisiu de rezervă pentru regimentul Lainingen, și alta pentru regimentul Archiducele Karl Ferdinand, pentru care toate se cere un număr trebuincios de 3745 ômeni, și tot deodată să se formeze din nou un batalion de Jageri în număr de 1253 ômeni, și prin porunca dela 22 Octobre 1848 Nro. 4300 și dela 25 Octobre Nro. 4321 a însărcinat cu aducerea la îndeplinire a acestei orândueli pe Comitetul de apărarea țerei ce s'a întocmit de cătră Excelențiua Sa sub președința subț însemnatului.

În urmarea acestia, fiind-că populația săsescă cătră cea română, în cercurile de jurisdicțiune ce stau astăzi în dispozițiunea Excelenței Sale, este cam ca 1 cătră 4, se hotăresce, ca completarea numitelor trupe ale țerei dimpreună și cu rezervele ce trebuie să se formeze în numărul trebuincios de 3745, să se facă numai din populația română; ér noul batalion de Jageri, care se va numi batalionul de Jageri saso-transilvani, se va forma numai din populația săsescă.

Cât pentru presentația și asentația recrutilor după acest masstab, se hotăresce și se publică următoarele reguli, care se vor păzi fără șmintelă și se vor aduce la îndeplinire fără cea mai mică întârđiere:

1. Locuri de asentație se hotărâsc: Sibiu, Brașovul, Mediașul, Sas-Sebeșul și Hațegul.

2. Împărțirea quantumului de recrute, ce fiecare cerc e dator a presenta la locurile de asentație

după deosebirea națiunilor, se va vedea în tabela de împărțire ce se alătură aici. Fiind-că națiunea comitatului Belgradului de jos este deosebită, și a Belgradului de sus și mai deosebită, pentru presentația recrutilor din acest comitat nu se hotăresce loc deschilinit, ci rămâne ca satele să și alégă după voie cel mai aprôpe loc din cele cinci locuri de asentație

3. Recrutația celor 1253 ômeni, ce cad pe națiunea săsescă pentru batalionul de Jageri sași, se va îndeplini de cătră Universitatea națiunei săsesci prin subordonatele jurisdicțiuni de scaune și districte, afară de districtul Bistriței, care nu se cuprinde acum între cercurile ce sunt în dispozițiunea Excelenței sale D. Generariul Comandante, căci acesta are să și dea contingentul său la trupele ce sunt aședate în partea despre mēdă-nôpte a Transilvaniei.

Recrutația celor 3745 ômeni ce cad pe națiunea română pentru completarea trupelor țerei și pentru formarea rezervelor, se va aduce la îndeplinire de cătră Comitetul român prin Tribuniu orânduîți pentru cercurile române prin înțelegere cu jurisdicțiunile săsesci, care au să privighieze, ca să nu se impedece îndeplinirea presentației recrutilor, în cât se atinge acesta de cercurile jurisdicțiunilor lor.

(Va urma.)

lului Mauromichalis și la Larissa sub comanda general-majorului Macris.

Armata turcescă, concentrată în Tesalia constă: 111 batalioane cu 83,250 soldați de infanterie cu tot atâtea puscii; 25 compagini de cavalerie cu 2500 soldați și tot atâtea sabii și 34 baterii cu 204 tunuri. La acestia se mai adaugă corpul din Epir.

Făcând o comparație între puterile de luptă ale acestor armate, fiecare își are atât avantajele cât și scăderile sale față de cealaltă. Grecul nu stă în privința puterii trupesci înapoia turcului, dar acesta îi este superior în privința disciplinei, ceea ce e lucru principal la o armată. Grecul se mulțumesc cu mai puțin pentru susținerea vieții, dar și turcul scie răbda în cas de necesitate mare. Grecul e mai inteligent, ăr turcul sëlbatie. Turcul e superior grecului și în privința pregătirii de a se bate, și această din cauza celor patri ani de serviciu, până când grecul s'a pregătit numai în doi ani de serviciu în activitate. Dar și în privința puterii de conducere a rebelului turcul stă în avantaj față de grec. Adevărat, că nici unul nu are comandanți distinși în reșele, da turcul are generali exercitați și cu multe experiențe câștigate în reșelele din urmă ale Turciei. Tot avantajul Grecilor în privința acesta este, că comanda supremă se află în mâinile unui principe, care este scutit de intrigile dela curte. — De altcum ambele armate sunt foarte puțin pregătite de rebel și nici spiritul resboinic nu este destul de desvoltat. Causa? La greci e miseria financiară, în urma multelor lupte ce le-a avut tot cu Turcii în seculul present până și-a câștigat independența, ăr la turci decădinta morală pe toate terenele vieții publice și mai cu sémă forma de guvern absolutistic demoralizat.

Deci ne putem aștepta la evenimente foarte surprinzătoare. Se susține, că Turcia numai provocată de Grecia a declarat acesteia rebel și că ar fi gata a aduce ori ce jertfă pentru menținerea păcii. O credem! ca apoi ea se pótă ucide în bună pace la creștini până când îi va extermina pe toți din imperiul turcesc. Acest lux însă nu-i se mai pôte permite, și Grecia cedând sentimentelor sale creștinesci, a fost îndreptățită a pretinde drepturi naționale și bisericesci pentru conaționali și correligionarii sei apăsați din acel imperiu barbar și lipsit de ori-ce considerațiuni omenesci față de nemohamedani, și credem, că le va și dobândi; barem în parte, dacă nu de tot. În urmă, credem, că și Europa creștină va pune la o parte considerațiunile egoistice de stat, de a două mână, și va apăra cauza creștinismului și națiunilor și nu va lăsa ca un păgân perfid să-și bată atâtea joc de bunăvoința ei, ci-l va repune la locul ce i se cuvine conform intereselor creștinismului și ale națiunilor.

Declarăția de rebel s'a executat în modul următoriu:

Ambasadorul turcesc dela Atena, begul Assim, a comunicat Dumineca trecută guvernului grecese, că după-ce grecii au erupt din nou pe teritoriul turcesc, guvernul turcesc rupe legăturile diplomatice cu Grecia. La această declarație guvernul grecese a răspuns cu o notă lungă, în care între altele ăice, că el nu e responsabil pentru operațiunile resculaților și dacă turcii au atacat mai întâiu întăriturile dela Elia și teritoriul declarat neutral dela Analicis. Afară de aceea totmai cu o ăra înainte de comunicatul turcesc i-a venit la cunoscința atacarea unei corăbii grecese din partea turcilor. Deci nu Grecia pôte fi privită ca partea provocătoare la acest rebel.

Declarându-se rebelul, turcii din poziția lor principală dela Ellassona, cêrcă a străaaate la șesul dela Larissa, ăr grecii se nisuesc a-i împedece. Lupta s'a început încă în Joia trecută și încă nu e terminată. Din partea turcilor a cădut între alții pașa Hafis, ăr din partea grecilor mai mulți oficeri. Nu e eschisă isbânda grecilor, cu toate, că au perdut strimțoarea dela Meluna. În lupta dela Kata-Meluna grecii au perdut două tunuri, dar au câștigat o baterie întrégă turcescă.

Lupta decizătoare se așteptă probabil pe săptămâna viitoare la Tirnavos ori Ellassona.

După telegramele principelui mostenitoriu Constantin, turcii au fost respinși de pe teritoriul neutral, tot așa dela Neresos, Elin, Griveceli, Pazos și Kata-Meluna.

In urma acestor evenimente, se susține, că puterile europene se nisuesc, cel puțin a localiza rebelul între marginile teritoriilor beligeranților și că Bulgaria și Sêrbia ar fi primit admunițiuni de a privi passive la cele ce se petrec.

Făcând un reasumat a celor ăise până acum, vedem, că turcii sunt mai tari pe uscat, dar mai slabi pe mare; apoi vine a se mai lua în considerare împrejurarea că în imperiul turcesc se pôte aștepta și o revoluțiune din partea numeroșilor greci indigeni, cari vor paralisa mult acțiunea armatei turcesci de pe uscat și așa nu e eschisă posibilitatea: doborirea Turciei din partea Greciei.

Ceva pozitiv însă nu se pôte susține de pe acum. Se pôte însă susține, că dela rezultatul acestui rebel atêrnă existența Turciei. Dacă învinge, poporele din Balcan vor trage în jugul turcesc mai departe, dacă însă va cădea, acestea își vor lua înapoi moștenirea dela părinți și Turcia europeană a încetat de a mai exista.

Liturgie magiară în biserica unită și încă ceva.

Liturgia magiară a devenit de un timp încôce un obiect de desbatere în jurnalistică din patrie. Sub acest titlu s'a scris mult în ăiarele magiare pro și contra, ba și chiar în cele românesci din ale lor puncte de vedere, deci cu greu m'ăș fi hotărît să mai usez și aci de acel titlu, ca să nu crêdă cineva înainte de ce cetesce, că și în această scriere nu află altceva, decât reproduceri din alte foi și întorcerea acelorași idei pe o parte și alta; s'a scris mult și din punct de vedere românesc, și tot rămâne încă foarte mult de scris pentru a ne da sémă despre cele ce se intenționează și despre aceea, unde se începe și unde are să se sfîrșescă. Când arde casa vecinului, nimenea nu stă cu mâinile în sin, ci cuprins de grôza focului, se îngrijesce a stinge la vecin, ără de nu pôte, caută a apăra al seu, după putință. Altcum puterea focului, alimentat și de vânt contraiu, pôte să devasteze totul.

Nu este vorba de traducerea în limba maghiară a liturgiilor orientale și a cârților bisericesci folosite la oficiul divin după ritul oriental; acesta ar fi chestiune literară și ar rămânea un lucru laudabil, mai ales, că și până acum s'a făcut în parte, — ci este vorba de introducerea măestrită a „Liturgiei magiare în biserica unită sêu greco-catolică a credincioșilor din Ungaria de limba magiară“.

După-cum se presentă chestiunea în diaristica magiară ar puté crede cineva, că ea privește pe creștinii de naționalitate magiară, cari se țin de biserica greco-catolică pentru cari se reclamă cărți bisericesci și introducerea oficiului divin în limba magiară; și totuși nu este așa. — Aci este vorba

despre poporul român și rutén din părțile Muncaciului și Maramurêșului, cari pe lângă limba lor mai cunosc și limba magiară, ba, de care cu durere trebuie să mărturisesc, că este pe calea magiarisării.

Șovinismul magiar nu se mai îndestulesce astădi a magiarisa numai pe calea instrucțiunii, ci îmbărbătat de unele succese și mai ales de miseria poporului rutén, voesce iute și degrabă să magiariseze pături întregi ale locuitorilor de origine străină și pe calea bisericii.

Nu va fi fără de interes a se amintit aci ideea inventată de Dr. Demkó Kálmán: că înzadar se vor magiarisa toate școlile confesionale ale naționalităților nemagiare, căci până când aceste naționalități își au limba lor liturgică la oficiul divin, până atunci activitatea școlilor rămâne fără nici un rezultat. Ceea-ce direge școla, biserica strică.

Altfel raționoză Dr. D. K. și nu fără temeiu.

Același șovinism, ca să rămână ascuns, ca totdeuna în asemenea casuri, presentă lucrul în fața lumii ca și cum fiind o necesitate liturgia maghiară pentru salvarea religioasă și morală a credincioșilor „uniți“, ar cere înșiși acești credincioși liturgia magiară; în fapt însă toate sunt lucruri puse la cale prin unelte îndulcite și susținute de sistemul dominant, de care unelte la un popor decădut materialicesce și moralicesce, precum este poporul rutén, nu este mirare, că se află în abundență.

Episcopii Rutenilor sunt unelte orbe pentru susținerea curentului de maghiarisare. Ca să narcotiseze și mai bine pe Rutenii sêrăciți și să-i adormă cu bunătațile magiare le pun în vedere acestora îmbunătățiri economice din mijlôcele statului, anumite scutiri de dare și altele.

Jurnalistică magiară în majoritatea sa preponderantă în frunte cu cea guvernamentală pledoză cu înfocare pentru introducerea liturgiei magiare la rutenii și românii uniți.

Ea e sêtôsă a vedé pături întregi ale societății și popore întregi înghițite de molochul magiarisării. Alte foi magiare, care pe lângă ideea magiarisării țin mai pe sus stégul și interesele bisericeiei papiste, combat introducerea liturgiei magiare în biserica unită la poporul român și rutén, în formă cu argumente canonice, în faptă însă din motive, că prin un pas precipitat s'ar puté conturba liniscea sufletescă a credincioșilor uniți și s'ar puté produce nemulțumiri la acele popore, ceea-ce ar puté avé urmări rele pentru biserica papistă, sciind, că la cei uniți li-s'a asigurat dela început ritul și limba în biserică folosite totdeuna în biserica lor.

Êtă ce scrie în privința acesta un corespondent din Vaticanului „Politische Correspondenz“, organul ministeriului de externe din Viena:

Sântul Scaun — ăice acesta — când a dat decretul prin care se declară neadmisibilă folosirea limbei magiare în liturgiă, s'a condus numai și numai de considerațiuni bisericesci, așa, că este cu totul nefundat, dacă unii ved în acest act un fel de represaliă a Vaticanului față cu guvernul unguresc din cauza noulor legi bisericesci-politice. Vaticanul s'a ocupat cu chestiunea acesta mult mai înainte de crearea acestor legi și decretul s'a dat acuma numai din causă, că Vaticanul înainte de a lua o decisiune formală în afacere a voit să ia deapropé considerare toate momentele subversive. Biserica romană a recunoscut în totdeuna paritatea vechiului rit oriental, mai ales a celui slavon, cu ritul latin, ceea-ce corêspunde vechimei numitelor rituri și tradițiunei. Cu riturile moderne, pe cari se încercă unii a le introduce în biserica catolică, stă însă lucrul cu totul altfel. Când pe la 1830 mai mulți preoți catolici începură a celebra liturgia în Germania în limba germană sântul scaun papal îndată s'a opus acestui abus. Vaticanul nici-odată nu a voit să încheie vr'un compromis în această chestiune de limbă bisericescă, deore-ce folosirea limbilor naționale

în liturgiă ar puté duce încetul cu încetul la crearea de biserici naționale, independente de Roma, adecă la schismă. Intrebuintarea limbilor naționale în liturgiă este combătută cu atât mai mare zel de Vatican, cu cât acest obicei s'a introdus de cătră protestantism. Sântul Scaun la decisiunea ce a luat-o în chestiunea limbei liturgice în Ungaria nu s'a condus nici decum de-o rancună (simț de răsbunare) față cu guvernul unguresc sêu de intențiunea, de-a sprijini nisuințele naționale ale Rutenilor sêu ale Românilor, ci el din contră n'a cerut alta, decât observarea principiilor nestrămutate ce sunt în vigré în mod tradițional pentru liturgia bisericeiei catolice“.

Acea împregiurare, că poporul și clerul rutén ar fi cerut introducerea liturgiei magiare în bisericile lor, nu trebuie luat ca un lucru serios. Românii uniți nu o au cerut; cu toate aceste pe Românii uniți, ba din punct de vedere național pe toți românii îi privește de aproape această chestiune, căci este de temut, că prin mistificațiuni și uneltiri șovinistice, cari astădi sunt la ordinea ăilei, să se trezescă și ei într'o bună diminiță cu limba magiară în biserică, mai ales, căci biserica română unită în părțile Orădei mari și mai ales în părțile Maramurêșului este bineșor înglodată în apele magiarismului.

Mai întâiu limba magiară în biserică, apoi episcopi magiari peste credincioșii cu limba magiară în biserică, fără să se mai întrebe de sunt magiari ruteni sêu români. Așa este spiritul bisericeiei papiste, care se ridică peste particularitățile naționale și tinde la o universalitate; așa pretind tendențele de magiarisare ale celor ce dispun de putere.

Este vorba aci de sôrtea locuitorilor români din acele părți de țeră clasice, peste care Bogdan pe timpul regelui Ludovic I. (Mare) ducea domnirea ca Vodă sêu Knéz al Românilor, și adecă: comitatele de astădi Maramurêșul, Bereg și Ugocia, de unde numitul Vodă a trecut pela anul 1359 în Moldova dimpreună cu mai multe familii române și a reconstituit domnirea română peste Moldova; este vorba de acele locuri, unde odiniôră biserica ortodoxă era în flôre.

Istoria bisericescă ne spune, că pela finea seculului al XIV-lea doi boeri români evlavioși și bogăți cătră biserica lor ortodoxă, anume Balița Vodă și Dragu Meșter, fundară o mănăstire cu chramul Sântului Michail, inzeștrându-o cu moșii și venite însemnate, și ca să o asigure și mai bine, o închinară deadreptul patriarhului din Constantinopole, ceea-ce după un secul (1494), la rugarea egumenului Ilariu, fu recunoscut și confirmat de regele Vla dislau prin o diplomă specială. În această diplomă se numără moșile mănăstirei, precum: Silagiul, Metesaca, Ugocia, Berzava, Ciuciul, Balvanul și Almagiul. Creștinii ortodoxi din aceste ținuturi cu episcopia Muncaciului se ținéu de metropolia Românilor ortodoxi din Alba-Iulia în Ardél. Mari schimbări au urmat de atunci până astădi în acele părți în privința bisericescă și națională. Să ne dăm sémă de acele schimbări, de cauzele lor, și trăgând consecuențele, să fim trezi pentru viitoriul nostru.

(Va urma.)

Avis.

În virtutea unui conclud adus din partea comitetului nostru, ne luăm voie a aduce la cunoscința onoratului public românesc, în special a aceluia, care pörtă interes binevoitoriu față de „Reuniunea femeilor române din Sibiu“ că în ședințele comitetului dela 17 Martie și 20 Aprilie n. 1897, fiind înșinauți s'au primit și declarat de membri ai acestei reuniuni următoarele dômne și domni:

1. Dl Emanuel Ungurian, avocat în Timișoara, până acum membru ajutător cu taxă anuală de 5 fl v. a., de membru fundator cu taxa de 100 fl. v. a.

2. Dna Eugenia Vecerdea, soție de avocat în Sibiu până acum membru ordinar cu taxa anuală de 2 fl. de membru fondator cu taxă de 50 fl. v. a.

3. Dna Maria Dan, soție de protopresbiter gr.-or. în Făgăraș, până acum membru ordinar cu taxa anuală de 2 fl. v. a.

4. Dna Valeria Beu, soție de medic în Sibiu, până acum membru ordinar cu taxa anuală de 2 fl. v. a.

5. Dl Iuliu Dan, protopresbiter gr.-or. în Făgăraș, până acum membru ajutor cu taxa anuală de 2 fl. v. a., de membrii pe viață cu taxe de câte 20 fl. v. a.

6. Dna Lucreția Butnar, văduvă de jude regesc în Sibiu.

7. Dna Hersilia Vătășan, soție de funcționar de bancă în Sibiu.

8. Dșora Victoria Joandrea învățătoare provisoră la școala elementară de fete a reuniunii femeilor române din Sibiu, de membri ordinari cu taxa de câte 2 fl. v. a.

9. Dl Dr. Ilie Beu, medic în Sibiu; și

10. Gavriil Hango, redactor în Sibiu, de membri ajutători cu taxe anuale de câte 2 fl. v. a.

Biroul comitetului reuniunii femeilor române din Sibiu.

Sibiu, în 21 Aprilie n. 1897.

Maria Cosma m. p., Dr. N. Vecerdea m. p.,
presidentă. secretari.

Noutăți.

Logodna regelui Sârbiei. Alexandru regele Sârbiei, va întorci în 4 Maiu visita, ce i-a făcut-o anul trecut Nikita, principala de Muntenegru. — Cu privilegiul acesta, — serie Piccolo din Triest, — regele Alexandru se va logodi cu principesa de Muntenegru Xenia.

Regele Siamului în Europa. Regele Kulalongkom, domitorul Siamului va întreprinde la vază o călătorie în Europa. Scopul principal a călătoriei este, să iee parte la jubileul reginei Angliei. Cu o cale însă, la invitarea Monarchului nostru va cerceta și orașele Viena și Budapesta și va fi oșpele M. Sale.

Stanley, savantul englez, renumit prin călătoriile, ce le a făcut prin Africa, a sosit Sâmbătă din Viena la Pesta, unde va petrece câteva zile.

Memorandul Sârbilor din Bosnia. Sârbii gr.-orientali din Bosnia și Herțegovina se pregătesc să pășescă înaintea lumii cu un memorandum, în care se și spună gravami- nele lor și mai ales se acuse chivernisirea despotică a lui Kállay Béni. Memorandul va fi răspândit în limbile: germană, franceză, italiană, rusă și engleză. În memorandum se plâng între altele, că Kállay s'a atins de autonomia bisericii și școlii Sârbilor. E cunoscut, că în Serajevo și Mostar a fost dizolvat consistoriul gr.-or. sârb; însă acest fapt a născut multă amărăciune, care și-a ajuns culmea, când chivernisirea afacerilor bisericesti din Serajevo, s'au încredințat odiosului Petrovici, ca inspector al guvernului, ér. cele din Mostar catolic. Autoritățile au interzis din școlele Sf. Sava, au oprit mai multe cântări bisericesti și școlare sârbesci, cari între sârbii din Ungaria nu sunt interzise. Se aduc în Memorand casuri concrete, așa: Comuna Ploplata, ăice memorandumul, a cerut încuviințare pentru lărgirea școlii, ér șeful cercului, Nojvodici a răspuns: Dacă sunteți loiali, primiți încuviințarea în 14 zile, dacă nu, nu veți primi nimic. Voi trebuie înainte de toate să fiți loiali, la din contră veți păți-o ca nefericiți de sârbii din Serajevo și Mostar, cari merg pe o astfel de cale, că ați mâne vor fi împușcați séu spensurați. Se plâng mai departe, că funcționarii de stat necontentit stau pe capul sârmanului popor și-l despóie cu dările nesuportabil de grele etc. Nemulțămirea și amărăciunea poporului a mers până acolo, că zilele trecute când Kállay a umblat prin Serajevo, nimeni atară de funcționarii séi nu i-a eșit spre întimpinare.

Ultima conferență publică în Brașov. Duminecă s'a ținut în sala gimnasiului român din Brașov a șesa conferență pu-

blică, cu care s'a și terminat ciclul conferențelor din acest post.

Conferențiarul, dl paroch din Brașov Dr. Vasile Saftu a tractat tema: „La còda vècului“, vorbind despre starea societății de ađi din punct de vedere fizic, intelectual și moral.

Conferențiarul constată decăderea societății de ađi din punct de vedere fizic. Aparițiunea acésta tristă o atribue tendențelor de emancipare a femeilor, cari din frageda lor etate începând, cèrcă tóte mijlòcele de a se face plăcute prin un exterior frumos, din care pricină își maltratéză și diforméză corpul cu corsetul primejdios, ér urmarea este, că devenind ele mame, dau vieță la copii schilavi și bolnăvicioși, cărora nici cura lui Kneipp nu le folosese.

Din punct de vedere intelectual conferențiarul critică sistemul modern de instrucție prin aglomerarea prea mare de studii în școlă, carea are de urmare prea timpuria încordare a facultăților intelectuale a elevilor.

Din punct de vedere moral conf. arată de asemenea starea decadentă de ađi pricinuită de introducerea în școlă a moralei filosofice în locul celei religioase, singura ducetóre la adevărata țință.

Dl Dr. Saftu și-a tractat cu multă pricere interesanta temă.

La sfârșit corul mixt al „Reuniunii de cântări“, sub conducerea dlui dirigent Panteleiman Dima, și acompaniat de d-șora M. de Steriu a cântat din oratoriul „Elias“ al lui Mendelssohn.

O comună în primejdie. Lni „Kolozsvár“ i-se scrie, că comuna Dânc, din comitatul Coșocnei, a fost în 14 a l. c. n. locul unei catastrofe îngrozitoare. Un deal întreg, pe un teritoriu de 200 jugere, a luncat, ducând cu sine o parte a comunei Dânc situată la pòlele lui. Doue case și mai multe edificii economice le-a nimicit total. 20 de case și o mulțime de edificii economice le-a deteriorat, chiar și biserica a împins-o cu un metru dela locul seu, și a ruinat-o într'atâta, că nu se mai pòte face serviciu în ea.

În urma multor crepături și a deselor surpături ce se succedéză necontentit, comunicația în comună e cu neputință, pământul nu se pòte lucra, din care pricină poporul a ajuns la cea mai completă miserie.

Surparea au pricinuit-o necontentitele ploii de primăveră.

Comuna Dânc e locuită exclusiv de români gr.-or. și aparține protopopiatului Ungarașului.

Avis. Ajutòrele anuale á 25 fl. v. a., votate dela „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român“ următorilor tineri învățacei meseriași: 1. Emanoil Martin, inv. de sculptură în Zlatna; 2. George Cocișiu, inv. croitor în Blaj; 3. Antoniu Rusu, inv. rotariu în Seglagiu; 4. Nicolae Leahu, inv. pantofar în Câmpeni; 5. Nicolae Bumba, inv. pantofar în Sibiu; 6. Vasile Bindea, inv. pantofar în Betlean, se sistéză, dacă nu dovedesc aici în termen de 15 zile, prin documente valabile, că se află încă în serviciul lor de învățacei meseriași, în regulă la măiestrii competenți, dela cari au să presente și atestate de bună purtare.

Sibiu, 16 Aprilie 1897 n.

Secretariatul Asociațiunii.

Convocare. Adunarea generală a reuniunii învățătorilor români gr. or. din despărțământul Agnitei se va ținé Duminecă, în 20 Aprilie st. v. a. c. în localitatea școlii din opidul Agnita.

La acésta adunare sunt provocați a participa toți membrii ordinari. și invitați toți cei extra-ordinari, precum și toți binevoitorii și amicii casei școlare.

Programa:

1. Participarea la serviciul divin, la finea căruia se va face invocarea sf. Duch.
2. Adunarea în localitatea școlii, și deschiderea ședinței.
3. Constatarea prezențelor.
4. Încasarea taxelor.
5. Raportul comitetului despre activitatea din anul exvirat.
6. Raportul cassariului.

7. Parabola: „Iisus și séménatoriul“, prelegere practică de Ioan Savu, învățătoriu în Șulumberg.

8. „Carul are 4 ròte“, lecțiune practică de Ioachim Trif, învățătoriu în Măgărei.

9. „Fundarea Romei“, lecțiune practică de Bucur Muntean, inv. în Vecerd.

10. Prelegere practică din pomărit de Domețian Axente, inv. în Agnita.

11. Critică asupra operatului lui Teofil Holerga: „Lupta de pe câmpul pânei“, de Zacharie Muntean, inv. în Merghindeal.

12. Critică asupra operatului lui Emil Mandocea: „Disciplina în școlă“, de Filaret Dăișorean, inv. în Selistat.

13. „Din neajunsurile învățătorului“, disertațiune, de Filaret Dăișorean, inv. în Selistat.

14. Curenții.

Absențiile nelegitimate se vor pedepsi în sensul statutelor.

Fiind-că fie-care învățătoriu e totdeodată și abonant al „Tel. Român“ în care organ se publică acéști convocare invitări speciale nu se mai fac.

Din ședința comitetului despărțământului Agnita, ținută la 4 Aprilie 1897.

Georgiu Borzea, Filaret Dăișorean,
președinte. notariu.

Învitare. Societatea de lectură a tinerimii dela institutul pedagogico-teologic ort. rom. din Arad invită la ședința festivă, ce se va ținé la Dumineca Tomei în 20 Aprilie (2 Maiu) 1897, în „sala cea mare“ a seminariului. Începutul la 6 ore séra. În numele societății: Romul Roșescu, v.-președinte. Romul Mladin, secretar. Oferte benevole în favorul bibliotecii societății se primesc cu mulțămită și se vor cuita pe calea publicității

Programa:

1. „Christos a înviat“ cor mixt.
2. „Cuvânt de deschidere“, rostit de vicepreședintele societății R. Roșescu, cleric cl. III.
3. „Concert“, pricòsnă de G. Musicescu cor mixt.
4. „Din trecut“, disertațiune de C. Proca cl. c. III.
5. a) „Fòe verde pălămidă“ de G. Musicescu, cor mixt. b) „Fòe verde triplie“ cor mixt de Val. Magdu.
6. „Dan căpitan de plai“, de V. Alexandri, declamată de A. Crăciunescu, cleric cursul I.
7. „Visul“, romanță de L. Gozlan, solo de C. Gherga, cl. c. III. acomp. pe chimbală de L. Rațiu, cl. c. III.
8. „De pe Murăș“, ardelenă, exec. de orchestra seminarială.
9. Influența educațiunii religioase asupra vieții omului“, disertațiune de I. Halmăgian, ped. c. III.
10. Stéua visurilor mele“, romanță, de A. Cirillo solo de P. Givulescu, cl. c. III. acomp. de chimbală de L. Rațiu și cu celo de T. Lugoșan cl. c. III.
11. „Craiu Nou“, operetă, de C. Pombescu, quartet instrumental.
12. „Clevetici“ monolog de V. Alexandri, declamat de T. Telescu ped. c. IV.
13. Cântece Poporale: a) „Iorghina“, b) „Dorule, o dorule“ cor mixt de Valeriu Magdu.
14. „Marș“, — exec. de orchestra seminarială.

Bibliografie. A apărut „Familia“ nr. 13, având următorul cuprins: Primăveră, poezie de Maria Baiulescu; Moștenire, de Constanța Hodoș; Visarion Roman, cu portretul în text; Steluța, poezie de V. Meșter; Cum e mutul mai frumos, de Fidelio; Istoria a trei princese minunate de Dr. T.; Salutul la deosebite popóre; Traiul lung; Edison și societatea viitoare; Doine, de Ioșif Vulcan; Academia Română. Ilustrațiuni: În curtea haremului și rugăciunea de séra. Literatură și arte. Ce e nou? Călin-darul săptămânei.

Familia nrul 14: Vinerea Patimilor, poezie de N. Rădulescu-Niger; De primăveră de Simin; Mama vitregă de Smara; Cum s'au inventat mânușile; Colindă, din Ineu în Bihor, de Avram Igna; În cimiter, de A. Strindberg; Avantajele sexului frumos; Un vis, poezie de Haine, trad. de Sex-Til; Magnum Etymologicum Romaniae înaintea Academiei Române, raport special al „Fam.“;

Corsetul și bólele ce el causéză de Dr. Rigani; Strigături, de pe Crișul-negru, de I. Stanca. Salon. Dela București, de Ioșif Vulcan; Academia Română, sesiunea gener. din 1897; Ilustrațiuni. Părăsită, și o rugă sârbescă. Literatură și arte. Ce e nou? Posta red. Călin-darul sept.

Correspondență particulară

a „Telegrafului Român“.

Sadu, în 16 Martie n. 1897.

Onorate d-le redactor!

Vin de astă-dată a vè raporta despre un eveniment îmbucurător pentru comuna noastră Sadu.

Din 14 ale lunei curente v. e provădută cu lumină electrică și comuna noastră.

Ar fi fost și cam cu nedrept, ca comuna Sadu, dela care un oraș precum e Sibiuul se și primescă lumină, ér satul Sadu se stee tot în....

Onorata societate a stabilimentului electric însă a dovedit, că nu numai ține la promisiune, ci face și mai mult decât promise.

Acésta societate, în care fac parte și persòne din némul nostru românesc în loc de cinci lampe promise, în urma unei simple rugări, a mai instalat două: celea în stratele principale dela intrarea în comună și până la biserică, celea în curtea școlii, unde se află și odaia cu aparatele pompierilor.

Instalarea s'a făcut de cătră societate în mod gratuit; drept-aceea li-se și cuvine acelor domni se le exprimăm mulțămăta de recunoștință și pe acé-ță cale.

Ar fi fòrte de lipsă a se provedé cu lampe electrice și strada dela biserică în sus, căci prin acéști strada duce drumul la stabilimentul electric, și comunicațiunea prin ea e cea mai désă din întreaga comună. Vom vedé ce va mai aduce viitorul cu sine.

Al D-Vòstre stimător:

Ioan Popovici,
par. locului.

Din public. *)

Mulțămită publică.

Dl Iuliu Covaci ospătaru în comuna Valea-Dosului, au înștiințat Direcțiunei școlare, că dela balul arangiat în favorul copiilor séraci, dela 20 și 28 Faur a. c. st. n. au adunat suma de 8 fl. 17 cr. v. a. pentru a se cumpăra cărți școlare. Dl Iuliu Covaci a și procurat cărțile, 15 drb., apoi caete de scris, pene, stile etc. care faptime s'au și împărțit între elevii școlii noastre.

Pentru acéști binefacere i se aduce pe calea acésta cea mai viuă mulțămăta. D-șeu se-i resplătescă fapta nobilă creștină și se-i dăruescă vieță îndelungată împreună cu stimate-i familie.

În numele comitetului parochial.

Valea-Dosului, în 23 Martiu 1897.

Amos Popescu,
director școlar.

Mulțămită publică.

Pentru multele condolențe din incidentul trecerii din vieță a scumpului nostru defunct, odinioară protopresbiter, asesor consistorial și director seminarial Ioan Hannia, aducem pe calea acésta tuturor mulțămăta noastră cea mai sinceră.

Sibiu, 9 Aprilie 1897.

Familia jelitóre.

*) Pentru cele publicate în rubrica acésta redacțiunea nu este responsabilă.

Mătasa este arsă! obicinuesc a ăice damele fòrte adese-ori, dacă haina după a 2-a séu a 3-a purtare se rupe la îndoituri séu se destramă ca vatta. Acéști aparițiune nu se datoresc arderei din „greșelă“, ci ca se apară mătasa mai gròsă și totuși ieștină, intențional se mòie în acid de cositor și de phosphor, cari rod nervii din firele mătasei crude. Acéști procedură de colorare se numesce „ingreunare“. Cu cât se intenționéză mai mare ingreunare a mătasei, cu atât trebuie se trecă prin mai multe băi de cositor, ca astfel se absorbă de tot acéști otravă. Mătasa astfel colorată — este țesătura cea mai fină! — germenele distrugerii îl conține așa dară încă înainte de a ajunge pe rêsboiul de țesut. Așa numita mătasă fabricată din astfel de fire, după scurtă întrebunțare, natural că trebuie se se rupă ca inasa, după cum e mai mult séu mai puțin ingreunată. — Haina cea scumpă (computând și spelele confecționării) este fără nici o valóre. Din mătásurile mele veritabile trimit bucuroș mostre, franco și libere de vamă cu întòrcerea poștei fabricelor de mătasă din Zürich ale lui G. HENNEBERG, (Furnisor de curte ces. și reg.). [51] 1

Nr. 7/1897

[52] 1-3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de paroch de clasa a III-a din comuna Grohot să scrie pentru a treia-ora concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt 409 fl. 58 cr.

Peteniții au ași așterne cererile instruite conform normelor din vigore la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul deschis.

Brad, la 21 Martie 1896.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului în conțelegere cu comitetul parochial.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 161/1897

[53] 1-3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de paroch din comuna Pescera se scrie concurs nou

cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Rom“.

Emolumentele sunt 312 fl.

Peteniții au ași așterne cererile instruite conform normelor din vigore la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul deschis.

Brad, la 21 Februarie 1897.

Oficiul protopresbiteral al Zarandului în conțelegere cu comitetul parochial.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 178/897

[54] 1-3

Concurs repetit.

Pentru ocuparea parochiei de clasa a III-a Bosna, în tractul protopresbiteral al Ungurașului în urma ordinului Preavenatului Consistoriu din 21 Ianuarie a. c. Nr. 237 B. prin acesta să scrie concurs nou cu termen de 30 zile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch dau o sumă de 406 fl. 08 cr. anual.

Informațiuni mai detaiate despre emolumente și parochie se pot lua dela comitetul parochial seu dela subsemnatul protopresbiter.

Concurenții doritori de a ocupa acesta parochie au a se presenta înainte de alege la biserică în vre-o Duminecă seu sârbătoare și își vor trimite cererile concursuali instruite conform normelor din vigore în termenul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral.

În conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Fizeș-Sânpetru, 18 Martie, 1897.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Ungurașului.

Paul Roșca,
protopresb.

Nr. 94/897

[55] 1-3

CONCURS.

Prin rezoluțiunea V nerabilului Consistoriu din 25 Februarie 1897 Nr. 1360

Bis. se încuviințează scrierea concursului la postul de capelan lângă parochul Nicolau Băieșan, în parochia de clasa a III-a Bucium-Isbita, tractul protopresbiteral gr.-or. al Abrudului, cu termenul de 30 zile, dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din dotațiunea parochială anuală de 403 fl. v. a.

Informațiuni mai deaprobe se pot lua dela oficiul protopresbiteral și comitetul parochial.

Concurenții au ași subșterne petițiunile instruite conform legilor în vigore în termenul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Abrud, 17 Martie 1897.

Oficiul protopresbiteral gr.-or al tractului Abrud în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Petru Popovici,
adm. prot.

AVIS.

In librăria tipografiei archidiececane se află de vândare următoarele cărți:

I. Cărți bisericesci.

Biblia ilustrată testamentul vechiu și nou, nelegată fl. 10, legat . . .	fl. 15 —
Chiriacodromion (Cazanie), nelegat fl. 10, legat . . .	12.—
Evangelie, neleg. fl. 8 leg. fin . . .	18.—
Octoich mare, neleg. fl. 17, leg. . .	20.—
Octoich mic, neleg. fl.—60 cr. leg. . .	—75
Orologion (Ciaslov) neleg. cr. 60, legat . . .	—75
Proscomidia altariului . . .	—25
Penticostariu neleg. fl. 8, leg. . .	10.—
Rânduiala la sfințirea bisericelor . . .	2.50
Triodion cu Strajnic neleg. fl. 20, legat . . .	25.—

II. Cărți scolare.

Abcdar, de Zacharia Boiu nel. cr. 20 leg. . .	—24
Abcdar, de Ioan Popescu nel. cr. 20 legat . . .	—25
Abcdar, de Silvestru Moldovan nelegat cr. 20 leg. . .	—25
Abcdar magiar-român, de N. Putnoky leg. . .	—20
Aritmetica, de P. Dima . . .	—32
Abcdar, de Dogariu & Dariu I. = 30 cr., II. = 20 cr., III. = 35 cr., IV. = . . .	—45
Aritmetica după Lurz . . .	—20
Aritmetica de Vlaicu I = 20 cr. II. = 25 cr. III. = . . .	—35
Carte de cetire de Z. Boiu p. I. ediție nouă, nel. cr. 30 leg. . .	—40
Carte de cetire de Z. Boiu p. II. nel. cr. 25 leg. . .	—30
Carte de cetire de Ioan Popescu legată . . .	—70
Catechism de M. Toma . . .	—30
Catechism bogat . . .	—50
Cărtică de rugăciuni pentru copii leg. frumos ed. nouă . . .	—15
Comput de Ioan Popescu . . .	1.20
Compendiu de Pedagogie de I. Popescu ed. nouă . . .	2.—
Compendiu de drept canonic ediție nouă . . .	3.—
Conducător la Abcdar de I. Popescu . . .	—10
Culegere de cântecnaționale . . .	—25
Carte de cetire magiară de Crișan și Putnoky partea I. = 70 II. . .	1.—
Carte de cântări bisericesci pentru copii . . .	—12
Curs de limba magiară de Molnár I. II. III. a . . .	—20
Constituția patriei de Ioan Popovici leg. . .	—20
Chemia elementară de Vlaicu . . .	—80
Chemia anorganică de Filipescu . . .	—80
Drepturile și datorințele civile . . .	—20
Elemento de Geografia de Zacharia Boiu . . .	—30
E'emente de Istoria patriotică de Z. Boiu . . .	—30
Elemente de Istoria nat. și Fisica de Z. Boiu . . .	—30
Elemente de Fisică de I. Dariu . . .	—30
Fisica de Făgărașan . . .	—40
Gramatica română de Mihelțan cl. II. = 10 cr. III. = 16 IV. = . . .	—24
Geografia pentru scól. poporale de I. Dariu leg. . .	—35
Geografia pentru scól. poporale de Moldovan & Făgărașan . . .	—30

Geografia pentru scólele medii de Moldovan & Făgărașan I . . .	fl. 1.20
Geografia pentru scól. medii de Moldovan & Făgărașan II. . .	—50
Geografia pentru scólele medii de Făgărașan & Bârsan II. . .	1.—
Gramatica română de I. Dariu . . .	—25
Gramatica limbei magiare de Crișan & Putnoky . . .	1.—
Istoria biblică pentru scól. poporale . . .	—30
Istoria biblică pentru scólele medii . . .	—55
Istoria bis. rom. de Șaguna I. II. . .	3.—
Teogogia de Dr. Ilarion Pușcariu . . .	1.50
Istoria bisericescă ptru scól. pop. . .	—35
Istoria bisericescă pentru scólele medii I. II. . .	1.—
Istoria Ungariei de Dr. N. Pop . . .	—25
Istoria Ungariei de S. Moldovan . . .	—26
Istoria Ungariei pentru scólele secundare de V. Goldiș . . .	—80
Istoria universală pentru scólele secundare de V. Goldiș . . .	1.—
Istoria naturală de Dr. D. P. Barcian I. = 50 II. = . . .	—60
Istoria literaturii române de Lazarițiu . . .	1.—
Legendar român de V. Petri . . .	—50
Legendar magiar român de N. Putnoky . . .	—30
Limba maternă de Dr. Ilarion Pușcariu, ed. nouă . . .	—40
Mărturisirea ortodoxă . . .	1.20
Pastorala veche . . .	1.—
Pastorala nouă . . .	1.50
Pomăritul de D. Comșa . . .	1.—
Principii din Pedagogie de dr. Il. Pușcariu . . .	1.—
Psichologia empirică de I. Popescu . . .	2.—
Teologia dogmatică . . .	1.—
Teologia morală . . .	1.50
Toldy, Narațiune poetică de Crișan & Putnoky . . .	—70

III. Cărți literare.

Biografia fericitului Șaguna de N. Popea . . .	fl. 2.50
Istoria biser. politico-naționale . . .	1.—
Enchiridion s'au carte manulă de canone . . .	4.—
Invățătorul și poporul de Marienescu . . .	—50
Polemia contra Heliad . . .	—50
Calendariu pe anul 1896 . . .	—30
Scrisori apologetice . . .	—50
Sunete și resunete de Z. Boiu . . .	—50
Scrierea sf. Ioan gură de aur . . .	—50
Vocabular român german . . .	—70
Anghira creștină (cuvântări) funebreale de T. V. Gheaja . . .	1.50
Anecdote și glume de T. V. Gheaja . . .	—65
Antologie română de Manliu . . .	1.75
Cel mai mare bine din lume de Făgărașan . . .	—20
Cine ce face lui își face, comedie întrun act pentru tinerimea scolară . . .	—10
Codicele de Mateiu Voilean . . .	—80
Colinde de A. Marienescu . . .	1.10
Compas românesc de P. Petrescu . . .	—50
Cuvântări funebreale de Z. Boiu . . .	1.50
Crestomația română de I. Manliu . . .	1.75
Date istorice de I. C. Pușcariu . . .	2.—
Descântece poporale de Marian . . .	2.—
Documente pentru limbă și istoria de Dr. Il. Pușcariu . . .	2.50

Doine și strigături de St. Muntean . . .	fl. —12
Foi comemorative la serbarea 12/24 Maiu 1892 a lui G. Bariț . . .	—80
În memoria lui G. Bariț peosii de G. Joandrea . . .	—20
Intrebări de educațiune și instrucțiune studii pedagogice de Dr. P. Span . . .	1.—
La Alma povesti de Constanța de Dunca Schiau . . .	—50
Leeciconul comunelor bisericesci din archidiececă de Dr. Remus Roșca . . .	1.—
Noul atac asupra scólelor noastre. Manual de drept cambial de I. Socaciu . . .	—25
Pace vouă de H. Drumond tradusă de D. Făgărașan . . .	—20
Primatul papal și infalibilitatea papei de I. Broju . . .	—25
Poesii de Andreiu Murășan . . .	1.50
Poetica română de I. Manliu . . .	1.75
Povesci ardelenesci din gura poporului de I. P. Reteganul I—V . . .	1.25
Povestiri alese și întocmite de P. Petrescu . . .	—75
Retorica și stilistica de I. Manliu S'a dus în țără novelă originală de Il. Chendi . . .	—15
Studiu diu economia națională de P. Petrescu . . .	—40
Satul cu comorile novelă de P. Petrescu . . .	—45
Stupăritul de C. Dimian . . .	—80
Vechia metropolie de N. Popea . . .	1.50
Protocollele sinodale dela 1864—1893 tôte laolaltă . . .	19.—
Protocollele congresuale dela 1868—1891 tôte laolaltă . . .	7.60
Statut organic . . .	—25
Regulament pentru parochii . . .	—10
Regulament pentru organizarea, provisorie a învățământului . . .	—10
Regulament pentru procedura matrimonială . . .	—20
Regulament pentru seminarul pedagogico-teologic Andreian . . .	—10
Regulament pentru afaceri interne congresuale . . .	—20

IV. Tipărituri.

Budget cõla . . .	—03
Catalog de clasă cõla . . .	—02
Catolog de clasă broș. din 10 cõle . . .	—30
Catolog de clasă broș. din 15 cõle . . .	—45
Catolog de clasă broș. din 20 cõle . . .	—55
Carte de evidență cõla . . .	—03
Carte de evidență leg. din 30 cõle . . .	1.80
Carte de evidență leg. din 40 cõle . . .	2.10
Chronica scolară leg. . .	1.50
Consemnarea pruncilor obligați a cerceta scõla cõla . . .	—02
Conspete protopopesci, pentru noucun.	—05
Conspet despre comunele matre și filie cõla . . .	—03
Conspet despre visitarea scólelor cõla . . .	—03
Conspete de catechisația cõla . . .	—03
Conspete scolare inv. (date statistice) cõla . . .	—06
Conspete prot. I. II. III. cõla . . .	—06
Conspete de absenții săptămânale și lunare cõla . . .	—02

Contul capitalelor active cõla . . .	fl. —03
Estrase din protocolul botezaților, cununaților și morților esempl. . .	—01
Matricula scolară cõla cr. 2 legată din 50 cõle . . .	1.50
Inventare pentru averea bisericelor . . .	—10
Jurnal de casă cõla . . .	—03
Jurnal de casă leg. 25 coli . . .	165
Jurnal de casă leg. 30 coli . . .	1.80
Obligațiuni ptru biserică esempl. . .	—01
Protocolul buneii invoiri cõla . . .	—06
Protocolul buneii invoiri leg. din 50 cõle . . .	4.—
Protocolul parochial cõla . . .	—06
Protocolul parochial leg. din 50 cõle . . .	4.50
Protocolul botezaților cõla . . .	—06
Protocolul botezaților I. din 50 c. . .	4.50
Protocolul cununaților cõla . . .	—06
Protocolul cununaților I. din 50 c. . .	4.50
Protocolul morților leg. . .	—06
Protocolul morților leg. din 50 c. . .	4.50
Protocol de esibite cõla . . .	—03
Protocol de esibite I. din 30 cõle . . .	1.80
Protocol de esibite I. din 50 cõle . . .	2.50
Prot. de clasificatiune cõla . . .	—02
Prot. de clasificatiune I. din 50 c. . .	1.50
Specificațiuni pentru noua cununați cõla . . .	—05
Testimonii scolare esempl. . .	—02
Testimonii de religie . . .	—02

V. Icone.

Icõna înmormentării domnului pe pânză . . .	fl. 2.50
Icõna înmormentării domnului pe hârtie . . .	—50
Icõna celor trei Ierarchi pe hârtie . . .	—30
Icõna Evangeliștilor pe hârtie . . .	—50
Portret Șaguna . . .	1.—
Portret Gozdu . . .	1.—

VI. Requisite de scris.

Libele de scris à 1 cr. 100 . . .	—70
Libele de comput à 1 cr. 100 . . .	—70
Libele de dictando à 1 cr. 100 . . .	—70
Caete de dictando din 6 foi 4 cr. dip 8 foi 6 cr. din 12 foi cu 8 cr. din 16 foi cu 12 cr. din 20 de foi cu . . .	—15
Glasuri (tocuri de pene) și de ceruse rotunde și cuadrate à 4, 5, 6, 8, 12, 20, 30, 40 cr. și . . .	—45
Tocuri (cõde) de pene condeiu dela 40 cr. suta până la 50 cr. bucata . . .	
Hârtie fină de scris de cancelarie și concept à 6, 7, 8, și 10 fl. miia de cõle. . .	
Ceruse à 1, 2, 3, 4, 5, 6 și 7 bucata și suta à 80 cr. 1 fl. 1.20 1.80 2 și 7 fl. . .	
Pene de scris dela 50 cr. până 1 fl. 20 cutie constatătoare din 144 bucăți . . .	
Tăblițe de pētră bucata 7, 10, 12 14 și 15 cu bucata . . .	
Tot felul de hârtie de epistole cu prețuri forte moderate . . .	
Notese dela 4 cr. până la 1 fl. bucata. Trăisti de scõlă pentru copii, chipuri pentru copii, Cerce, Văpsele și pensele, Hârtie sugativă. . .	
Calemare, Liniale, hârtie pentru stelațiu, Albume, Blocuri, Ținte de desam; totfelul de negrăla, tôte acestea cu prețuri forte moderate . . .	